

Vijftig jaar Gouden Notekraker

Een ode aan de levende muziek

Dé muzikonderscheiding van collega's voor collega's werd in 1974 ingevoerd om livemuziek te promoten. Anno 2024 heeft de Gouden Notekraker niet aan relevantie ingeboet, constateert een aantal terugblikkende betrokkenen.

tekst: Jimmy Tigges

Op Discogs staat een obscuur 45-toerenplaatje uit 1971 te koop: *Beter uit met levende muziek*, gezongen door Ellis de Waal, met orkestbegeleiding. Vraagprijs: € 75,00. In *Het Parool* maakte Herman Stok destijds gewag van de door Ntb-leden ingespeelde single. 'De initiatiefnemers willen via deze opname het publiek opwekken om in bar, dancing of restaurant muziek te verlangen, gemaakt door lieflijk aanwezige muzikanten', schrijft hij. 'Als dat zou lukken, hoeft een aantal van hen niet meer van de WW te leven.'

Levende muziek stond onder druk en daar ondernam de Ntb, onder de bezielende leiding van secretaris Maurice Ferares, actie tegen. Volgens de bond werd jaarlijks in dertigduizend 'amusementsgelegenheden' mechanische muziek ten gehore gebracht en in slechts tweehonderd bedrijven levende muziek.

In januari 1974 zette de Ntb een nieuwe troef in: de Gouden Notekraker, 'een prijs voor muzikanten die zich bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt voor de levende toonkunst'. Jazzorkestleider Boy Edgar en solotrompettiste Nelly Boérée van het Noordhollands Philharmonisch Orkest kregen tijdens een artiestenreünie in de Brakke Grond als allereersten het kleinood overhandigd door IJf Blokker, alias Barend Servet. Blokker zou tot ver in de jaren '80 als ceremoniemeester fungeren.

'Steeds meer artiesten gingen met een geluidsband het land in, zonder begeleiders', vertelt voormalig jurylid Erwin Angad-Gaur. 'Handig voor die artiesten, maar niet voor al die muzikanten. De waarde van livemuziek onder de aandacht brengen, mensen die dat consequent deden in het zonnetje zetten, dat is al die jaren een ding gebleven.' Hoe kijken Angad-Gaur en andere betrokkenen terug op vijftig jaar Gouden Notekraker?

Anita Verheggen, organisatielid van 1992-1997 (namens Ntb) en van 2018-heden (namens Dutch Performers House)

'Ik was drie weken werkzaam bij de Ntb als beleidsmedewerker voor de vakgroep Lichte Muziek en Artiesten toen ik mijn eerste Notekraker-avond meemaakte in 1991. De uitreiking was bittere noodzaak. De synthesizer kwam op, hele orkesten vreesden voor werkloosheid. Die eerste keer was in Iboya, een nachtclubachtige tent waar veel schnabbelaars optraden. Het was

een soort nieuwjaarsreceptie met de prijsuitreiking als hoogtepunt. Er liep een gemêleerd gezelschap rond, van orkestleden tot circusartiesten en mensen die in restaurants optraden. Heel gezellig hoor.

Een jaar later zat ik al in de organisatie. Dat was in Cristofori, een ander klein zaaltje. De aangewezen winnaars waren Greetje Kauffeld en Fred Butter, hoofdrolspeler in de musical *Cats*. Butter pleitte voor een betere betaling van de cast. De uitreiking haalde de krant, met foto's erbij van Greetje en

IJf Blokker overhandigt de Gouden Notekraker aan Nelly Boérée, Brakke Grond, 1974

IJf Blokker reikt de Gouden Notekraker uit aan Toby Rix en de Dutch Swing College Band, Brakke Grond, 1977

Douwe Bob, de winnaar van de Gouden Notekraker van 2016 foto: Monique Shaw

De uitreiking van 2017 met onder anderen De Staat en Georgina Verbaan foto: Arjen Jan Stada.

Fred. Daar was Maurice Ferares heel enthousiast over, die aandacht gaf de prijs in zijn ogen meer gewicht.

De editie van 1993, in Artis Partycentrum, had een nieuwe, feestelijke opzet. Diverse Ntb-muzikanten brachten een ode aan de winnaars, Pater Moeskroen en Clous van Mechelen. Oudere reünisten waren tegen die veranderingen, maar wij zetten toch door, omdat dat beter aansloot bij de jongere Ntb-leden. De laatste editie waar ik namens de Ntb bij betrokken

was vond plaats in 1997, met als winnaars Rowwen Hèze en het Metropole Orkest. Dat kreeg zelfs aandacht in het *NOS Journaal*. Die editie was echt hoe ik mij de ideale uitreiking voorstel.'

Angad-Gaur

'In 2000 stopte de Ntb ermee: de organisatie steeg een beetje boven de capaciteit en de prioriteiten van een vakbond uit. In zekere zin een consequentie van het succes. Toen NORMA en Sena in 2007 de organisatie

overnamen kreeg het evenement een ander karakter. De presentatie was in Paradiso, de tv kwam erbij en er werd een acteurscategorie toegevoegd. Winnaars werden niet meer aangewezen door het vakgroepsbestuur, maar door alle Sena- en NORMA-aangeslotenen, die konden stemmen op een door een jury opgestelde nominatielijst.

Dankzij de televisie werd het evenement snel weer goed zichtbaar. Ik had als prijsuitreiker een minuutje om een statement te maken. Het was een integrale liveregistratie, dus ik liep al een week van tevoren mijn tekst te repeteren, want als ik een fout zou maken kon het niet over. Er waren zeker momenten dat zo'n statement waarde had, bijvoorbeeld rond Rutte I, en dat wilde je niet verknallen.

In 2015 werd de Zilveren Notekraker geïntroduceerd, een erkenning van en aanmoedigingsprijs voor aanstormend talent. Het leverde meteen al discussie op. Moest iemand als Jett Rebel wel genomineerd worden, als inmiddels gevestigde artiest met twee albums uit?

In 2008 suggereerde ik als juryvoorzitter om pianist-componist Erik van der Wurff te nomineren voor de Gouden Notekraker. Die man had zoveel gedaan, maar wel op de achtergrond. Hij werkte met talloze artiesten, onder wie Herman van Veen en Robert Long, en speelde ontzettend veel live. Hij won met afstand. Dat was al een teken dat mensen die niet in de spotlights staan ook een belangrijk element vormden. Het was een voorbode van de in 2018 ingevoerde Humble Heroes Award voor sessiemuzikanten.'

Cees Gog, uitvoerend producent vanaf 2007-heden

'Ik herinner mij mijn eerste keer in 2007, met Wende Snijders als winnaar, nog goed. Voor het eerst speelde het zich af op een echt poppodium, Paradiso. Later werd het de Melkweg. De Gouden Notekraker, waarbij het

al vijftig jaar om podiumprestaties gaat die voor artiesten onderling van essentiële betekenis zijn, hoort echt thuis in zo'n zaal. Sinds de introductie draait de uitreiking om het belang van livemuziek, niet alleen in verband met de werkgelegenheid, maar ook als bron van artistieke ontwikkeling.

Zo'n ode aan de livemuziek in Nederland is een honderdprocentmatch met wie ik ben en wat ik doe. Ik heb grote bewondering en respect voor livemuziek, de impact daarvan op mij is enorm.

De Gouden Notekraker is een event dat je ook prima verder kunt opbouwen. Hoe maak je een aantrekkelijk en divers programma, hoe kan je de uitvoering verbeteren, hoe betrek je er televisie bij? Vanaf 2009 is het jaren opgenomen en uitgezonden door de NTR en daarna schreven we zelf de scripts en presentatieteksten en regelden we zelf de crew en uitzendpartner.

Met die tv-registraties was je wel een deel van de zaalruimte en spontaneiteit kwijt. De opzet werd opnieuw onder de loep genomen, veel moest eerst afgestemd worden en groen licht krijgen. Begrijpelijk, de mensen thuis keken ook ineens mee. Interessante

Ilse DeLange met de winnaar van de Humble Hero Award, Marijn van Agt, 2019 foto: Arjen Jan Stada.

elementen als licht en set-dressing, de teksten, draaiboek en timing werden belangrijker, net als de functie van de presentator. Positieve stimuli dus voor de kwaliteit.

De uitdaging is steeds om vijf of zes bandjes en uitreikingen op één podium samen met de verbindende

presentator een onafgebroken show van uitsluitend op elkaar afgestemde hoogtepunten te laten bieden. Technisch bijna onmogelijk, maar het is in het belang van de prijs om de lat zo hoog mogelijk te leggen. Dat streven delen alle betrokkenen en de achterban met elkaar. Het mooiste is een

'De uitreiking was bittere noodzaak. De synthesizer kwam op, hele orkesten vreesden voor werkloosheid'

BEKNOPTE TIJDLIJN

1974

De Ntb introduceert de Gouden Notekraker, een symbolische prijs ter afsluiting van de actie 'Beter uit met levende muziek'. Winnaars worden gekozen door de vakgroep Lichte Muziek en Artiesten. Eerste uitreiking door Ijf Blokker aan orkestleider Boy Edgar en trompettiste Nelly Boérée.

2007

De organisatie wordt overgenomen door NORMA en Sena, in de disciplines Muziek en Televisie. Aangeslotenen bepalen vanuit drie nominaties in beide categorieën de uiteindelijke winnaar.

2015

De Zilveren Notekraker, een erkenning van en aanmoedigingsprijs voor aanstormend talent, wordt in dit jaar geïntroduceerd. De eerste winnaar is Jett Rebel.

2018

Met de terugtrekking van NORMA vervalt de categorie Televisie. Organisatie vanaf 2018 in handen van Dutch Performers House, opgericht op initiatief van Sena, sectie Uitvoerende Kunstenaars. Invoering Humble Heroes Award, voor sessiemuzikanten. Eerste winnaar bassist, componist en producent Michel van Schie.

2019

Uitreiking Gouden Notekraker valt samen met de viering van de honderdste verjaardag van de Ntb, de initiator van de prijs.

2024

Vijftig jaar Gouden Notekraker wordt op 1 oktober gevierd in de Melkweg. Genomineerden voor de Notekrakers 2024: Typhoon, Jungle by Night, Chef'Special (Goud), The Indien, MEROL en MEAU (Zilver).

Belastingaangifte? Omdat je het hebt verdiend.

Artiestenverloningen

Daar zit muziek in!

zaal vol artiesten en muzikanten die zich betrokken voelen bij wat er op het podium gebeurt, blij zijn voor de winnaars en ook voor zichzelf dat ze zich tot dit vak aangetrokken voelen.

Het meest bijgebleven is mij de editie 2020, in de piek van de coronatijd. Live spelen voor publiek was al een tijdje niet meer mogelijk, er hing een rouwsluier over de sector. We besloten om ondanks de maximale restricties als opsteker voor die sector toch een Notekraker te maken. In dit geval dus uitsluitend als televisieprogramma, zonder publiek. Met filmpjes van artiesten zoals DI-RECT en Shishani die op hun eigen, creatieve manier een positieve draai aan de situatie gaven. Die hoop wilden we vastleggen en doorgeven. Ook met het programmaonderdeel dat op de zaalvloer van Paradiso opgenomen werd, met onder meer Izaline Callister, en Tim Knol met begeleiding van Marieke de Bruijns Dutch String Collective. Het was een buitengewoon ontroerend weerzien met de livemuziek die we met z'n allen zo gemist hadden.'

Caro Emerald (Caroline van der Leeuw), winnaar Gouden Notekraker 2012, tegenwoordig bekend als The Jordan

'Ik ging door zo'n heavy periode heen dat ik niet meer doorhad wat er allemaal gebeurde. Ik won allerlei prijzen waarvan ik het bestaan niet kende, waaronder een Edison en de Popprijs. Die Gouden Notekraker zei mij ook niets, maar ik dacht wel: wat gaaf dat ik die gewonnen heb. Ik was vereerd, maar ook overdonderd. Ons succes was voor ons al de hoofdprijs, maar die prijzen betekenden wel erkenning: je werd serieus genomen. Het gaf een enorme push aan wat er al was.

Het winnen van een door collega's toegekende prijs maakte mij wel extra nerveus om voor die collega's op te treden. Na die Notekraker-uitreiking meteen het podium op, dat is al een

DI-RECT, de winnaar van de Gouden Notekraker van 2022 foto: Arjen Jan Stada.

DeWolff, de winnaar van de Gouden Notekraker van 2023 foto: Vince van de Poel

moeilijke switch. Iedereen weet dat muzikanten niet het beste publiek zijn voor andere muzikanten. Die hebben alles al gehoord en gezien. Die hoor je denken: wie is dat mens dat daar ineens is en alle prijzen wint? Ik zag Waylon op de eerste rij zitten, dat vond ik heel eng.

Dankzij de aanwezigheid van de industrie voel je op dergelijke avonden de spanning van de artiesten afkomen. Je weet dat je je moet profileren. Het zijn de momenten om te netwerken,

dat is ook belangrijk. Ook daarom voelde ik mij nerveus, het is een *challenging situation*.

Later heb ik als The Jordan op het podium gestaan, tijdens de uitreikingsavond. Na het optreden is het dan wel leuk om nog wat te drinken en andere artiesten te spreken. Toen ik in die succesbubbel zat ging ik zo'n avond anders in. In die tijd wilde ik na een optreden liefst zo snel mogelijk naar huis, de volgende morgen wachtte weer een drukke dag. Zo'n succes is

fijn, maar mensen beseffen niet hoeveel druk er op je staat.

Ik ben zeker dankbaar voor die prijzen hoor, maar het duurde even voordat ik ze thuis heb uitgesteld. Ik vond het a-relaxed om als de loodgieter langskwam die prijzen te showen van: kijk eens wat ik gewonnen heb. Nu heb ik een groter huis met een eigen studio die volhangt met prijzen. Dat vind ik karma, ze zijn echt belangrijk.'

Angad-Gaur

'Het concrete nut van de prijs is lastig meetbaar, maar uit de vele media-aandacht en het noemen ervan bij iemands overlijden kun je wel enigszins afleiden welke waarde eraan wordt gehecht. Je merkt dat het die waarde voor mensen zelf heeft, ook bij uitreikingen en bij optredens.

Dat Caro Emerald – iemand met internationaal succes – ineens erg zenuwachtig was toen ze voor een zaal met collega's moest optreden betekent

dat het dus iets aparts heeft. Daarnaast maakte ik als voorzitter ook wel mee dat managers je vroegen: zeg, wanneer wordt die-en-die eens genomineerd?

Het is ook vooral de waarde van een prijs die je van je collega's krijgt in plaats van een jury vol Jan Douwe Kroeskes. Dat past wel bij de vakbondsgedachte. Met de Sena-aangeslotenen als stemmers cover je een groot deel van de professionele muzikanten in Nederland. Dat zijn er zo'n dertig- à veertigduizend. We

hebben als jury altijd geprobeerd om zo ruim mogelijk te nomineren, zodat de stem van de aangeslotenen echt goed doorklinkt.'

Verheggen

'In de Ntb-tijd werd er een goudkleurige notenkraaker aangeschaft bij de HEMA. Het was een symbolische prijs. Het ging om de eer, een beloning van je prestaties. Later werd er een gouden speldje geïntroduceerd, nu zit er ook een geldprijs aan vast.

Dat kunnen musici best goed gebruiken. Er is dus veel veranderd, al bleef de thematiek hetzelfde.

Livemuziek wordt nog steeds bedreigd, bij de komende uitreiking gaan we daar echt aandacht aan besteden. Kijk hoe op jeugdorkesten als het Nationaal Jeugd Jazz Orkest wordt bezuinigd, het fundament van talentontwikkeling. Kijk ook naar AI en avatars zoals bij recente ABBA-concerten. De hele live-scene is aan het veranderen, benieuwd hoe die ontwikkeling verder-

gaat. De angst voor minder werkgelegenheid is terecht, maar ik denk ook dat musici creatief genoeg zijn om erbovenop te komen.'

Angad-Gaur

'De druk waaronder livemuziek – de échte muziek – staat, is in zekere zin van alle tijden. Wat dat betreft is de cirkel, met AI als nieuwste bedreiging, rond.'

goudennotenkraaker.nl

De gouden nominaties

Op 1 oktober a.s. wordt in de Melkweg in Amsterdam de Gouden Notekraaker voor de vijftigste keer uitgereikt. De genomineerden zijn Typhoon, Jungle by Night en Chef'Special.

De nominatiejury van de Gouden Notekraaker schrijft: 'Glenn blijft zichzelf met zijn titanenband heruitvinden. Elke show is een muzikaal avontuur, van hiphop tot aan Surinaamse kaseko.'

Typhoon

Rapper-zanger Glenn de Randamie (1984), bij het grote publiek bekend als Typhoon, begon zijn carrière op vijftienjarige leeftijd in de formatie Rudeteenz en droeg drie jaar later enkele nummers bij aan het verzamelalbum *Vet verse flows*. In 2004 won hij de Grote Prijs van Nederland in de categorie R&B-Hiphop. Op zijn eerste eigen album *Tussen licht en lucht* (2007) zijn hiphop- en jazzinvloeden maar ook sporen van Afrikaanse en oosterse muziekstijlen te beluisteren. In juli 2020 werd Typhoon in het tv-programma *Zomergasten* urenlang geïnterviewd door Janine Abbring en in datzelfde jaar werd hij benoemd tot lid van de Akademie van Kunsten. Het is maar een kleine greep uit een rijkgevolgd cv.

Jungle by Night

Krautrock, dance, jazz en funk zijn zo wat van de genres waardoor deze Amsterdamse zevenmansformatie met internationale allure zich laat inspireren. In 2009 ontstaan uit een jamsessie, werd de band een jaar later door de voormalige begeleidingsmuzikanten van de legendarische Fela Kuti al bestempeld als 'de toekomst van de afrobeat'. Jungle by Night speelde in Japan en op uiteenlopende festivals als Pinkpop, Glastonbury, Istanbul Jazz en Sziget (Boedapest) en bracht zes albums uit.

'Het is bijzonder hoe deze nog steeds jonge band elke zaal loskrijgt en afro grooves moeiteloos combineert met pop en synthy vibes', aldus de jury.

Chef'Special

Deze band uit Haarlem, in 2008 opgericht door vijf vrienden, combineert verschillende muziekstijlen, zoals funk, rap

en pop, rock, ska, een snufje reggae. Chef'Special brak door naar een breed publiek toen ze in het tv-seizoen 2011/2012 elke vrijdag in *De Wereld Draait Door* als huisband optraden. Hun album *Passing Through* (2014) stond meteen op nummer 1 in de Nederlandse Album Top 100 en haalde een platina status. De tweede single van dat album, *In Your Arms*, was hun eerste Top 40-hit. Ook het album *Amigo* (2017) bleek goed voor platina. De jury: 'Of het nu springen, huilen, meezingen of een moshpit is, het kan allemaal bij een concert van deze helden. Niet meer weg te denken uit onze muzikale podiumgeschiedenis.'

Gekozen door vakgenoten

De Gouden Notekraaker is een prijs voor jarenlange en bijzonder invloedrijke podiumprestaties. De winnaar wordt elk jaar verkozen door collega-muzikanten. Winnaars van eerdere edities waren onder anderen DeWolff, DIRECT, Eefje de Visser, De Staat, Caro Emerald, Ilse DeLange, Raccoon, Wende Snijders, Eric Vloeimans, Golden Earring en Jan Akkerman. Zie Wikipedia, Gouden Notekraaker, voor de complete lijst.

Via goudennotenkraaker.nl konden alle 48.000 bij rechtenorganisatie Sena aangesloten musici en producenten tot 3 september hun stem uitbrengen. Zij kunnen zich op diezelfde site gratis aanmelden voor de uitreiking in de Melkweg.

De nominatiejury van de Gouden én de Zilveren Notekraaker bestond dit jaar uit Angélique Houtveen (Sublime), Annemieke Schollaardt (NPO Radio 2), Jan-Willem Roodbeen (NPO Radio 2), Coen Witteveen (Dutch Performers House, Artez, Kosmik) en voorzitter Will Maas (Rockacademie, Ntb/Kunstenbond).

De zilveren nominaties

Een bijzondere nieuwkomer op de Nederlandse podia wordt sinds 2015 jaarlijks onderscheiden met de Zilveren Notekraaker. Eerdere winnaars waren onder anderen Froukje, Jett Rebel en het Nationaal Jeugd Jazz Orkest. Dit jaar zijn The Indien, MEROL en MEAU genomineerd.

The Indien

Zangeres Rianne Walther, gitarist Casper Talsma, bassist Janneke Nijhuijs en drummer Yori Olijslagers vormen de Haagse rockband The Indien, opgericht in 2014. Op 19 januari 2015 verscheen hun eerste ep, *Cologne*, 'een debuut met hedendaagse soulvolle songs in de 1960's beat-traditie van bands als Shocking Blue en Jefferson Airplane', aldus Wikipedia. De vorig jaar uitgebrachte single *Be Yours* werd uitgeroepen tot NPO Radio 2 Topsong, evenals de daaropvolgende single *Sleep When I'm With You*. In maart van dit jaar verscheen hun langver-

wachte debuutalbum *The Indien*. Het oordeel van de nominatiejury: 'Hoe klinkt een zingende engel? Nou, als Rianne Walther van The Indien dus. Niemand klinkt zoals zij. Live kenmerkt de band zich door een heerlijke warme sound en spelen ze de complexe muziek makkelijk weg.'

MEROL

'De powervrouw van de Nederlandse electropop', zo wordt ze genoemd op de website van de Antwerpse Lotto Arena, waar ze 15 november a.s. haar grootste indoorshow ooit geeft. De zangeres en actrice (afgestudeerd aan de Amsterdamse Toneelschool & Kleinkunstacademie) brak door met de singles *Lekker met de mei-*

den en *Hou je bek en bef me*. Dat laatste nummer was Song van het Jaar 2019. Ze werkte samen met rapper Bokoeram en met Arjen Lubach en werd tweede in het Vlaamse programma *De Slimste Mens ter Wereld*. De jury schrijft over haar: 'MEROL heeft een eigen stijl en een nieuw genre ontwikkeld. Activistisch, gelikt, rauw met diepgang, ze laat het publiek makkelijk ontsnappen aan de dagelijkse zaken. Een parel in onze Nederlandse live scene!'

MEAU

AI op achtjarige leeftijd zong MEAU met het koor van Kinderen voor Kinderen. In 2021 studeerde ze af aan de pop/rock-opleiding van de Herman Brood Academie. Datzelfde jaar verscheen haar debuut-ep *Kalmte*. Met *Dat heb jij gedaan* scoorde MEAU niet

veel later een nummer één-hit in Nederland en België. Haar debuutalbum *22* werd afgelopen maart bekroond met een Edison. De jury: 'MEAU is een verbinder die je live laat wegdromen met liedjes die een raakvlak hebben met het leven. Ze weet je daarvoor te raken.'

tekst: redactie *Muziekwereld* m.m.v. Cees Gog

Humble Heroes Award

Op 1 oktober wordt in de Melkweg naast de Gouden en de Zilveren Notekraaker voor de zevende keer de Humble Heroes Award uitgereikt.

Met deze prijs, ingesteld door Dutch Performers House, worden invloedrijke sessiemuzikanten die bijdragen aan de geschiedenis van de Nederlandse popmuziek in het zonnetje gezet. Vorig jaar ging de Humble Heroes Award naar drummer Bram van den Berg, die door U2 werd gevraagd om Larry Mullen te komen vervangen (onder meer) tijdens een concertserie in Las Vegas. Daarvoor werden Tessa Boomkamp, Ton Dijkman, Marieke de Bruijn, Martijn van Agt en Michel van Schie met deze prijs onderscheiden.